

Stel diefstal binnen het huwelijk strafbaar

van der Aa, S.

Published in:
Univers

Document version:
Peer reviewed version

Publication date:
2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
van der Aa, S. (2013). Stel diefstal binnen het huwelijk strafbaar. *Univers*, 11-11.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Diefstal binnen huwelijk géén privézaak

*Suzan van der Aa*¹

Op 5 november 2013 kopte de Volkskrant dat trouwen in gemeenschap van goederen wellicht 'niet meer van deze tijd' is. Het artikel verwees daarmee naar een wetsvoorstel in de maak van Magda Berndsen (D66), Foort van Oosten (VVD) en Jeroen Recourt (PvdA). Als het aan hen ligt wordt het huwelijksvermogensrecht gewijzigd, zodat bij een scheiding spaargeld en schulden die vóór het huwelijk zijn opgebouwd niet automatisch worden gedeeld, maar bij de oorspronkelijke eigenaar blijven. Ook erfenissen en giften dienen na scheiding buiten de gemeenschap te vallen. Volgens de initiatiefnemers zou deze regeling beter aansluiten bij de huidige samenleving en de wensen van echtparen. Bovendien brengt het Nederland op één lijn met buitenlandse huwelijkspraktijken, waar trouwen in gemeenschap van goederen de uitzondering is. '[W]ij willen dat wat privé is, privé blijft', aldus Berndsen.

Indien Berndsen dit serieus meent, zou ze misschien niet alleen moeten kijken naar het huwelijksvermogensrecht, maar ook haar pijlen moeten richten op het strafrecht. Nederland kent namelijk – als een van de weinige landen binnen Europa – een wetsartikel dat bepaalt dat diefstal gepleegd tegen een echtgenoot niet mag worden vervolgd door het Openbaar Ministerie (artikel 316 lid 1 Wetboek van Strafrecht). Ook andere vermogensdelicten – zoals afpersing, verduistering, bedrog, vernieling of beschadiging – kunnen niet voor de rechter worden gebracht indien zij binnen het huwelijk zijn gepleegd. Voor geregistreerde partners geldt hetzelfde. Concreet betekent dit dat echtgenoten met lege handen staan wanneer zij slachtoffer worden van een vermogensdelict gepleegd door hun partner: aangifte doen bij de politie heeft geen zin, want het OM mag niet ingrijpen.

Echtgenoten kunnen dus straffeloos elkaars vermogensrechtelijke belangen schaden, met alle negatieve gevolgen van dien. Dit is voor ieder willekeurig slachtoffer vervelend, maar de situatie wordt des te schrijnender wanneer er ook nog eens sprake is van huiselijk geweld binnen het huwelijk. Vermogensdelicten kunnen de financiële zelfredzaamheid van het slachtoffer namelijk dusdanig ondermijnen, dat daarmee zijn of haar kansen om aan de gewelddadige relatie te ontsnappen verkleinen. Het slachtoffer is financieel afhankelijk geworden van de gewelddadige partner en kan niet meer weg. Dit lijkt in directe tegenspraak met het anti-huiselijk geweldbeleid van de regering en internationale wetgeving.

De argumenten die ten tijde van de inwerkingtreding van het Wetboek van Strafrecht de vervolgingsuitsluiting rechtvaardigden zijn bovendien grotendeels achterhaald. Het eerste argument verwijst naar de bijzondere vermogensrechtelijke verhouding tussen echtgenoten. Het komt er op neer dat echtgenoten geen goed kunnen stelen, verduisteren of vernielen waar zij mede-eigenaar van zijn. Dit is het geval wanneer er sprake is van een gemeenschap van

¹ De auteur is als universitair docent verbonden aan INTERVICT, Universiteit van Tilburg.

goederen. Echter, waar in 1886 een huwelijk standaard in gemeenschap van goederen werd gesloten, is dat nu niet langer het geval. Tegenwoordig wordt ongeveer 26% van de huwelijken en geregistreerde partnerschappen onder huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden gesloten. Daarbij kan er ook zonder huwelijkse voorwaarden sprake zijn van privévermogen van een echtgenoot. Denk bijvoorbeeld aan verknochte goederen – zoals smartengeld of alimentatierechten – en een erfenis of schenking waaraan een uitsluitingsclausule is verbonden. Indien het wetsvoorstel van Berndsen e.a. wordt aangenomen nemen dit soort privégoederen en -vermogens alleen maar toe.

Het tweede argument heeft een meer morele strekking: strafvervolging zou de zogenaamde 'innige betrekking' tussen echtgenoten schaden en een mogelijke verzoening in de weg staan. De diefstal is in de eerste plaats een privéaangelegenheid waar de overheid zich niet mee dient te bemoeien. Ook dit argument heeft de tand des tijds niet doorstaan. Het traditionele idee dat echtgenoten onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn is achterhaald in een tijdperk waar echtscheidingen aan de orde van de dag zijn. Bovendien houdt het geen rekening met moderne relatievormen. Indien mensen als echtgenoten samenwonen zonder gehuwd te zijn, dan mag het OM vervolgen. Vervolging is echter verhinderd indien echtgenoten niet langer samenleven, terwijl het huwelijk (nog) niet is ontbonden. Met andere woorden: relaties waar mogelijk wel sprake is van een 'innige betrekking' vallen niet onder de vervolgingsuitsluiting, terwijl relaties waarin de liefde is uitgedoofd nog steeds tegen overheidsbemoeienis worden 'beschermd'. In het licht van de huidige opvattingen over relaties is dit volstrekt willekeurig.

Kortom: om ervoor te zorgen dat wat privé is ook daadwerkelijk privé blijft, moeten vermogensdelicten binnen het huwelijk juist uit de privésfeer worden getrokken en in bepaalde omstandigheden openbaar (kunnen) worden vervolgd. Anno 2013 is de vervolgingsuitsluiting voor vermogensdelicten binnen het huwelijk minstens net zo verouderd als trouwen in gemeenschap van goederen. Hopelijk nemen de initiatiefnemers dit ook mee in hun wetsvoorstel.

is niet alleen in directe tegenspraak met het anti-huiselijk geweldbeleid van de regering, maar ook met internationale wetten die vermogensdelicten wel onder de definitie van huiselijk geweld scharen (zie bijvoorbeeld het Verdrag van de Raad van Europa inzake geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld).